

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2014. május 7.

TÖRTÉNELEM

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

2014. május 7. 8:00

Az írásbeli vizsga időtartama: 180 perc

Pótlapok száma	
Tisztázati	
Piszkozati	

**EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA**

Fontos tudnivalók

Egyértelmű válaszokat adjon, egyértelmű jelöléseket alkalmazzon – javítás esetén is!

Válaszaiban **a lényeg** megfogalmazására törekedjen, **ne lépje túl a rendelkezésre álló helyet!**

Csak annyi válaszelemet írjon, amennyit a feladat kér! (Ha többet ír, a beírás sorrendjében értékeljük válaszait.)

Kérjük, **kék színű** tollat használjon!

A feladatok megoldásakor tartsa szem előtt az alábbi javaslatokat!

- Olvassa el figyelmesen a feladatokat!
- Kövesse figyelmesen a feladatlap utasításait!
- Tanulmányozza a feladatokhoz kapcsolódó forrásokat (kép, ábra, szöveg, térkép)!
- Használja minden feladat megoldásához a megengedett segédeszközöket: a középiskolai történelmi atlasz térképeit és a helyesírási szótárt! A személyek, topográfiai adatok és fogalmak csak **pontos helyesírással** értékelhetők!
- Válaszait gondos mérlegelés után, lehetőleg javítás nélkül írja le!

A szöveges, kifejtendő feladatok kidolgozásakor az alábbi munkamenetet javasoljuk:

1. Helyezze el időben és térben a feladatban megjelölt problémát!
2. Használja föl a feladat megértéséhez a forrásokat, illetve a középiskolai történelmi atlaszt!
3. Gyűjtse össze azokat az általános fogalmakat (pl. fejlődés, változás, termelés), illetve az adott korszakhoz kapcsolódó fogalmakat (pl. várjobbágyság, céh, személyi kultusz), melyekkel az adott probléma bemutatható!
4. Építse be fogalmazásába a forrásokból megszerezhető információkat, következtetéseket!
5. Ha szükséges, készítsen vázlatot, illetve piszkozatot!
6. Tárja föl a probléma előzményeit, okait, következményeit!
7. Fogalmazzon meg feltételezéseket, magyarázatokat!
8. Építse be mondanivalójába önálló ismereteit (pl. nevek, évszámok), nézőpontját, véleményét!
9. Ügyeljen arra, hogy mondatai világosak legyenek!
10. Szerkessze meg szövegét, és figyeljen a helyesírássra is!

Tájékoztatásul:

Az esszé javításának szempontjai:

- a feladat megértése,
- megfelelés a tartalmi követelményeknek,
- a válasz megszerkesztettsége, logikussága, nyelvhelyessége és helyesírása.

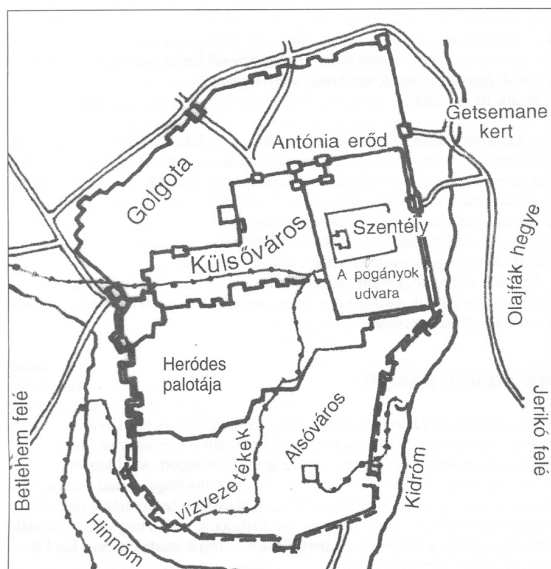
Eredményes munkát kívánunk!

I. RÖVID VÁLASZT IGÉNYLŐ FELADATOK

1. A feladat az ókori kultúrával kapcsolatos.

Nevezze meg azokat a városokat, amelyekre a leírások vonatkoznak! Írja a városok neve mellé a hozzájuk tartozó rekonstrukciós kép vagy térképvázlat betűjelét! Egy kép kimarad. (Elemenként 0,5 pont.)

A)

B)

C)

D)

a) Az Eufrátesz partján fekvő település több birodalomnak is fővárosa volt az ókorban. Fénykorát a Kr. e. VI. században élte, amikor nevezetes építményei közé tartozott a kettős falrendszer, a függőkertekkel körülvett uralkodói palota, a központban magasodó templom és a hatalmas kapuhoz vezető felvonulási út. Lépcsős toronyépülete a Bibliából is ismert.

A város neve:

A kép / térképvázlat betűjele:

b) A Kr. e. X. században vált politikai és vallási központtá. Ekkor épült templomát a Kr. e. VI. században elpusztították, majd a perzsa uralom idején újjáépítették. Később római uralom alá került, és a kereszténység születésének helyszíne lett.

A város neve:

A kép / térképvázlat betűjele:

c) A Nagy Sándor által alapított, pontos mérnöki tervek szerint épült város a hellenisztikus világ kulturális központja volt. Nevezetessége közé tartozott a „múzsák szentélyének” nevezett épületegyüttes, ahol nagyjából félmillió eredeti kéziratos művet őriztek.

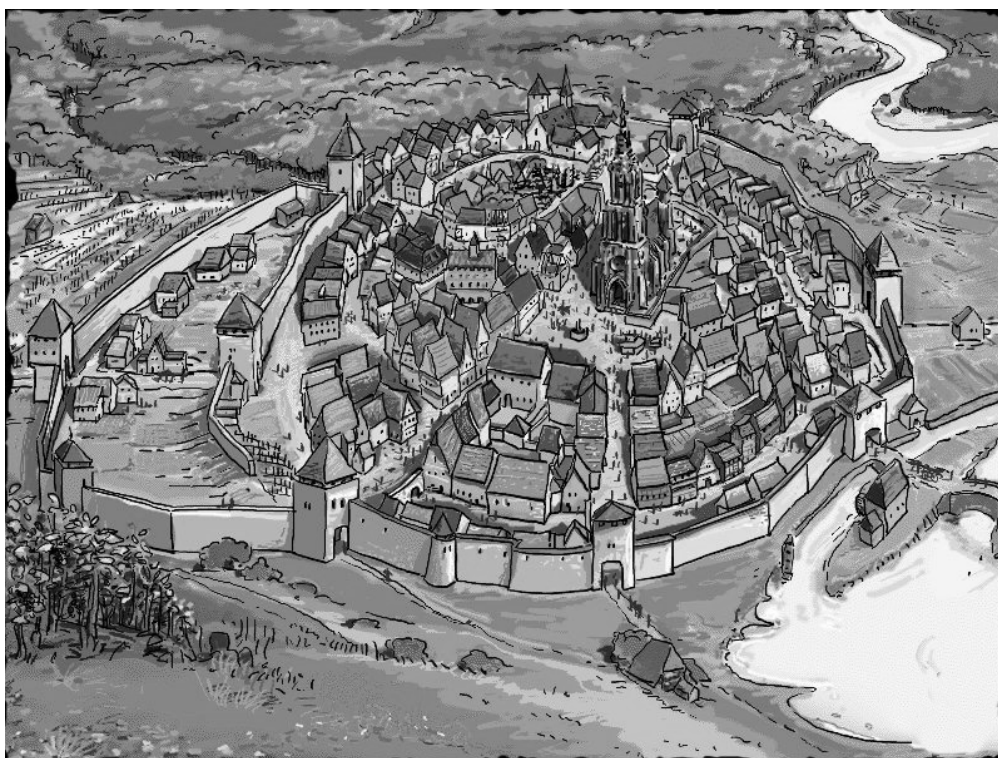
A város neve:

A kép / térképvázlat betűjele:

3 pont	
--------	--

2. A feladat középkori városok történetéhez kapcsolódik.

Válaszoljon a kérdésekre a kép és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

Középkori város vázlatos rajza

a) Melyik az a – képen is látható – természetföldrajzi tényező, amely elősegíthette a város kialakulását?

.....

b) Melyik az a városi jog (és egyben kötelesség), amely döntő módon meghatározza a képen látható város külső képét is?

.....

c) A városi önkormányzatiság melyik eleme kötődik a képen látható központi épületet működtető intézményhez?

.....

d) Melyik az a várossá válás szempontjából döntő kiváltság, amely a város központjában található nyílt térséghez kötődik?

.....

4 pont	
--------	--

**3. A feladat Károly Róbert gazdasági reformjaival kapcsolatos.
Oldja meg a feladatokat a forrás és ismeretei segítségével!**

„Elrendeltük pedig, hogy a folyó évben forgalomban levő háromféle pénzünket, tudniillik a forintokat, garasokat és kisdénárokat mind a [...] kamaraispán, mind a többi kamarások az egész országunkban egy és ugyanazon formában, súlyban, finomságban és értékben verjék, és azonképpen készítsék úgy, hogy ezen háromfajta dénáraink az egész országunkban egyformán és minden eltérés nélkül kerüljenek forgalomba és beváltásra. [...]

Elrendeltük továbbá, hogy [...] bármely megyének a dénárverői [...] kamaránk ispánjának a fennhatósága alatt éljenek [...].

Hasonlóképpen, ha az említett megyéknek vagy bányáknak a területén ezután új arany-, ezüst- vagy réz-, avagy bármiféle más ércbányát találnak és fedeznének fel, azt, illetve azokat, annak az esztendőnek az idejére, kamaránknak ugyanazon ispánja [...] bányajövedelmeivel együtt tartsa üzemben.” (Károly Róbert oklevele, 1336)

a) Fogalmazza meg röviden, saját szavaival, mi volt a közvetlen célja az első bekezdésben szereplő intézkedésnek! (1 pont)

.....

b) Nevezzen meg a forrás alapján két tevékenységet, amelyeket a kamaraispán felügyelete alá rendelt az uralkodó! (Elemenként 0,5 pont.)

.....

.....

c) Nevezze meg a forrásban említett pénzek közül azt, amelyik aranyból készült! (1 pont.)

A pénz megnevezése:

d) Karikázza be az alábbi állítások közül annak a sorszámát, amelyik igaz Károly Róbertnek a forrásban említett intézkedéseire! Egyetlen sorszámot karikázzon be! (1 pont)

1. A pénzverés reformja hozzájárult a délvidéki bányászat fellendüléséhez.
2. A pénzverés reformja hozzájárult a kereskedelem fellendüléséhez.
3. A pénzverés reformja növelte az uralkodónak a pénzrontásból származó bevételét.
4. A pénzverés reformja érdekében Károly Róbert a korábban eladományozott földek visszavételével növelte a királyi birtokok nagyságát.

4 pont	
--------	--

4. A feladat XIV. Lajos uralkodásához kapcsolódik.**Oldja meg a feladatokat a források és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

„Jelenleg úgy látjuk, hogy [...] fáradozásainkkal elértük a magunk elé kitűzött célt, mivel [...] alattvalóink jobb és nagyobb részea)..... hitre tért.”
(XIV. Lajos rendelete, 1685)

a) Nevezze meg a forrásból kihagyott egyházat / felekezetet!

.....

„Nálunk is manufaktúrákat kell felállítani, hogy ne csak a saját szükségleteinket elégítsék ki, hanem kivitelre is termeljenek. Ezzel pénz áramlana be az országba, ami a kereskedelem legfőbb, sőt egyetlen célja.” (Colbert előterjesztése XIV. Lajosnak, 1664)

b) Nevezze meg szakkifejezéssel a forrásban leírt gazdaságpolitikát!

.....

„A kastélyon a kor legnevesebb művészei-mesterei dolgoztak, s megvalósították mindazt a fényűzést, amit a kisszámú udvari nemesség megengedhetett magának. Ünnepségek, bálók, gyertyafényes színházi előadások pazar színtere volt a kastély. Minden az uralkodó körül forgott, aki - maga is amatőr táncos lévén - szerette és pártolta a művészeteket és művelőit is.” (Harmat Árpád Péter, történész)

c) Nevezze meg a leírásban szereplő kastélyt, amely más európai uralkodók építkezéseihez is mintául szolgált!

.....

d) Mi volt XIV. Lajos leggyakrabban használt, állandó jelzője? A képen látható jelmez is erre utal.

.....

XIV. Lajos színpadi jelmezben

4 pont

5. A feladat a XVII. századi Magyarország kulturális életével kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a térkép vázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)***Jelentősebb iskolavárosok Magyarországon a XVI–XVII. században*

a) Nevezze meg azt az egyházat / felekezetet, amelyiknek a térképen aláhúzással jelölt városok mindegyikében működtek főiskolái!

.....

b) Nevezze meg azt a várost, amelyre a leírás vonatkozik!

A magyarországi ellenreformáció és barokk kultúra egyik központja volt, a török hódítás elől ide menekített esztergomi érsekség székhelye. A XVII. század közepén itt működött Magyarország legmagasabb fokú oktatási intézménye.

.....

c) Nevezze meg azt a személyt, akire az állítás vonatkozik! Család- és keresztnévet is írjon!

A magyarországi ellenreformáció és barokk kiemelkedő személyisége; ő alapította a kor legmagasabb szintű katolikus oktatási intézményét is.

.....

d) Nevezze meg szakkifejezéssel a három részre szakadt ország részei közül azt, ahol – a térkép tanúsága szerint – nem működtek katolikus és protestáns főiskolák!

.....

4 pont

6. A feladat a XIX. századi politikai eszmékkel kapcsolatos.

Döntse el, mely forrásrészletek támasztják alá a táblázatban szereplő állításokat! Írja a forrásrészletek betűjeleit a táblázat megfelelő soraiba! Egy sorba egy betűjelet írjon! Két forrás kimarad. (Elemenként 1 pont.)

A) „A munkásforradalom első lépése a proletariátus uralkodó osztálya emelése, a demokrácia kivívása. A proletariátus arra használja fel uralmát, hogy a burzsoáziától fokról fokra elragadjon minden tőkét [...].”

B) „Teljes joggal remélhetjük, [...] hogy szervezés, nevelés és propaganda útján [...] a proletár és szocialista állam lép az oligarchikus és burzsoá állam helyébe. [...] Lehetséges, hogy az új szocialista államban való belépésünk épp oly észrevétlenül fog végbemenni, mint ahogyan a tengerészek áthajózása az egyik féltékről a másikra [...].”

C) „Annál jobb az emberiségnek, mennél többet népesítünk be a világból. [...] Ha a világ nagyobb része a mi uralmunk alá kerül, az a háborúk végét hozza. [...] Isten bizonyára kiválasztott eszközévé formálja az angolul beszélő fajt [...].”

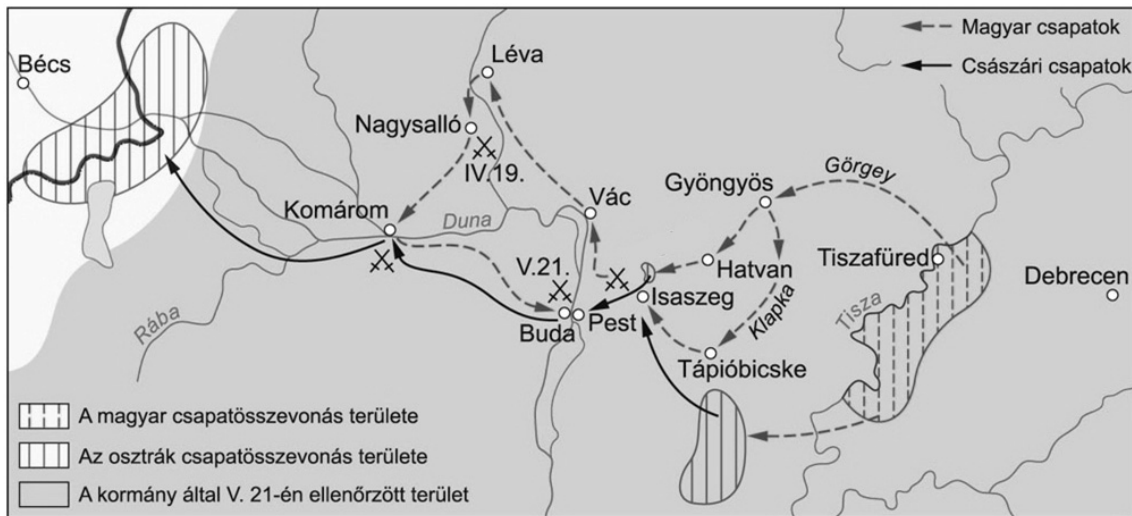
D) „Az egyén csak annyiért felelős a társadalomnak, amennyi viselkedéséből másokat érint. Mindabban, ami csak őt érinti, jogos függetlensége korlátlan. Önmagának, saját testének és lelkének, mindenki korlátlan ura.”

E) „Megtartani s egyszerre javítani [...]. Ha nélkülözhetetlen az óvatosság és elővigyázatosság ott, ahol élettelen anyaggal van dolgunk, sokkal nélkülözhetetlenebbé, szent kötelességgé válik akkor, amikor rombolásunk és alkotásunk tárgya nem is kő, hanem érző lények, akiket nyomorba dönthetünk gyors és meggondolatlan döntésünkkel.”

F) „Mi pedig ezt mondjuk: [...] megkínálunk titeket alkotmányos polgársággal, politikai nemzetiséggel, s mind azon javakkal, melyekkel ez a haza polgárait elárasztja, s mindezekért nem kívánunk egyebet, mint hogy a hazát, mely titeket politikai nagykorúsággal megajándékoz, szeressétek [...].”

Állítás	A forrás betűjele
a) A konzervativizmus elveti a radikális, forradalmi változásokat.	
b) Marx a proletárállam megteremtését erőszakos eszközökkel akarta elérni.	
c) A XIX. század első felében a liberális és nacionalista eszmék összefonódtak egymással.	
d) A liberalizmus a lehető legerősebben védi az alapvető emberi jogokat.	

4 pont

7. A feladat az 1848/49. évi magyar szabadságharccal kapcsolatos.**Oldja meg a feladatokat a térkép-vázlat és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont)***Hadműveletek a főhadszíntéren 1849 tavaszán***a) Nevezze meg a térképen jelölt települések közül azt, amelyikre a leírás vonatkozik!**

A település közelében lezajlott csatában a Görgei irányítása alatt egyesülő honvéd hadtestek jelentős győzelmet arattak az osztrák főereg felett. A győzelemnek köszönhetően a honvédsereg megkezdte előrenyomulását a Duna felé, míg a császári seregeket Pest előterébe vonták vissza.

.....

b) Nevezze meg a térképen jelölt települések közül azt, amelyikre a leírás vonatkozik!

A vár ostroma az ostromágyúk kezdeti hiánya miatt hetekig elhúzódott, jelentősen hátráltatva a honvédsereg további hadműveleteit. A vár bevétele azonban jelentős siker volt, ami elősegítette a vízi utánpótlási útvonalak biztosítását.

.....

c) Fogalmazza meg röviden, mi volt a tavaszi hadjárat fő hadműveleti célja, amelyet végül nem sikerült elérnie a honvédseregnek!

.....

d) Miért tekintjük mégis 1849 tavaszát a szabadságharc legsikeresebb időszakának? Karikázza be a helyes válasz sorszámát! Egyetlen sorszámot karikázzon be!

1. Az ország területének legnagyobb része a magyar kormányzat ellenőrzése alá került.
2. A honvédsereg a túlerőben lévő osztrák–orosz seregeket is le tudta győzni.
3. A győzelmek hatására Ferenc József elismerte Magyarországnak a Habsburg Birodalmon belüli önállóságát.
4. A győzelmek hatására az európai nagyhatalmak elismerték a független Magyarországot.

4 pont

8. A feladat a bolsevik diktatúrához kapcsolódik.**Válaszoljon a kérdésekre a képek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)**

Ugyanannak a képnek az eredeti, és egy későbbi, meghamisított változata

A) Válassza ki a felsoroltak közül azt a személyt, akire az adott állítás vonatkozik!

Lenin

II. Miklós

Sztálin

Trockij

a) A képen látható emelvényen áll és szónokol:

.....

b) A meghamisított képről eltüntették az alakját:

.....

c) A kép meghamisításának megrendelője:

.....

B) Fogalmazza meg, mi lehetett a célja a kép meghamisításának!

d)

4 pont	
--------	--

9. A feladat a magyarországi holokauszt történetéhez kapcsolódik.

Nevezze meg szakkifejezéssel azokat a zsidóellenes intézkedéseket, amelyeknek a foganatosítását a képek ábrázolják! (Elemenként 1 pont.)

Árokásás a megszállt Ukrajnában

Zalaegerszegi felirat

a).....

b).....

Kárpátaljai zsidók

Zsidó férfi

c).....

d).....

4 pont	
--------	--

10. A feladat az 1989/90-es magyarországi rendszerváltással kapcsolatos.

Részleteket olvashat az alkotmány 1989-ben elfogadott szövegéből. Oldja meg a feladatokat a forrásrészletek és ismeretei segítségével! (Elemenként 1 pont.)

a) „A(z) [...] közhatalmat közvetlenül nem gyakorolhatnak.”

Melyik kifejezés hiányzik az idézett mondatból? Karikázza be a helyes válasz sorszámát!

1. miniszterek
2. önkormányzatok
3. pártok

b) „Kifejezi a nemzet egységét, és örködik az államszervezet demokratikus működése felett.”

„A törvényt aláírás előtt [...] véleményezésre megküldi az Alkotmánybíróságnak, ha annak valamelyik rendelkezését alkotmányellenesnek tartja.”

Nevezze meg azt a tisztséget / közjogi méltóságot, amelyre a fenti részletek vonatkoznak!

.....

c) „A Magyar Köztársaság a versenysemlegesség elve alapján elismeri és támogatja a vállalkozás jogát és a verseny szabadságát.”

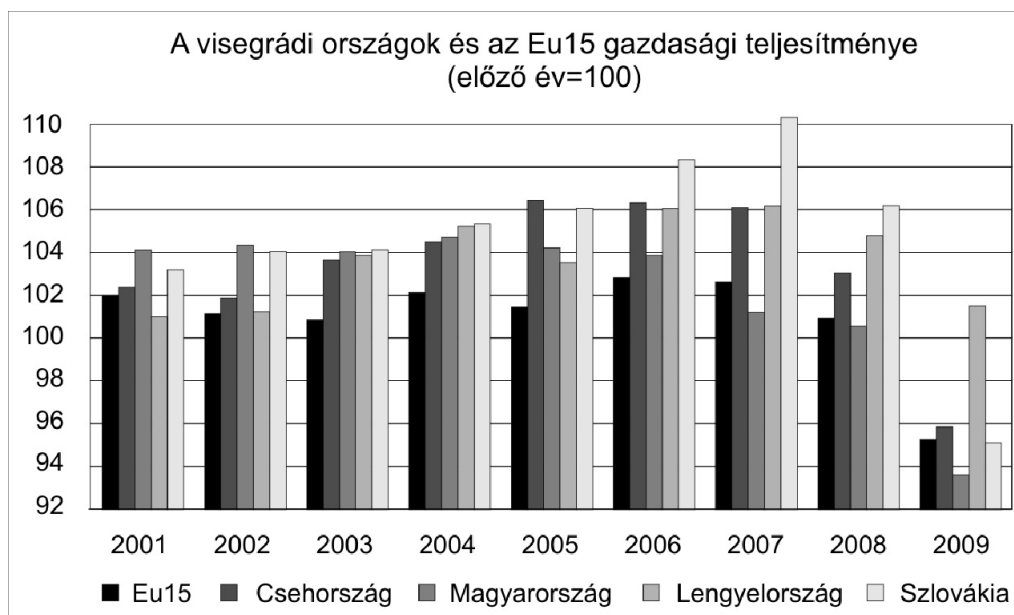
Nevezze meg szakkifejezéssel azt a gazdasági rendszert, amelyikre az idézet utal!

.....

3 pont

11. A feladat a közép-európai régió rendszerváltás utáni helyzetéhez kapcsolódik.

Döntse el a forrás és ismeretei alapján, melyik országra igazak az állítások! Írjon X jelet a táblázat megfelelő mezőjébe! Egy sorba csak egy X jelet írjon! (Elemenként 1 pont.)

	Állítások	Cseh-ország	Magyar-ország	Lengyel-ország	Szlovákia
a)	2001-ben gazdaságának növekedése lassabb volt az akkori EU átlagánál.				
b)	Az ábrázolt időszakban volt olyan év, hogy gazdasága az előző évihez képest több mint 10%-kal nőtt.				
c)	2007-ben lassult a gazdasági növekedése.				
d)	Az ábrázolt időszakban sosem csökkent a gazdasági teljesítménye.				

4 pont

12. A feladat a helyi önkormányzatokhoz kapcsolódik.

Válassza ki a felsorolásból azokat az önkormányzati tisztségeket, intézményeket, amelyekre a törvényrészletek vonatkoznak! Írja a megfelelő tisztség, intézmény nevét a kipontozott vonalra! Egy helyre csak egy fogalmat írjon! (Elemenként 1 pont.)

Tisztségek, intézmények:

tanács	képviselő-testület	képviselőház	polgármester,
tanácselnök	frakcióvezető	jegyző	titkár

„42. § A [...] hatásköréből nem ruházható át:

1. a rendeletalkotás;
2. szervezetének kialakítása és működésének meghatározása, a törvény által hatáskörébe utalt választás, kinevezés, vezetői megbízás; [...]
4. a gazdasági program, a hitelfelvétel, a kötvénykibocsátás, a kölcsönfelvétel vagy más adósságot keletkeztető kötelezettségvállalás, alapítványi forrás átvétele és átadása;”

a)

„65. § A képviselő-testület elnöke a [...]. A [...] összehívja és vezeti a képviselő-testület ülését, valamint képviseli a képviselő-testületet.

66. § A [...] tagja a képviselő-testületnek, a képviselő-testület határozatképessége, döntéshozatala, működése szempontjából önkormányzati képviselőnek tekintendő.”

b)

„81. § (1) A [...] vezeti a polgármesteri hivatalt vagy a közös önkormányzati hivatalt. [...]

(3) A [...]

- a) dönt a jogszabály által hatáskörébe utalt államigazgatási ügyekben;
 - b) gyakorolja a munkáltatói jogokat a polgármesteri hivatal, a közös önkormányzati hivatal köztisztviselői és munkavállalói tekintetében, [...]
 - d) tanácskozási joggal vesz részt a képviselő-testület, a képviselő-testület bizottságának ülésén;
 - e) jelzi a képviselő-testületnek, a képviselő-testület szervének és a polgármesternek, ha a döntésük, működésük jogszabálysértő;
 - f) évente beszámol a képviselő-testületnek a hivatal tevékenységéről;”
- (Részletek a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvényből, 2011)

c)

3 pont	
--------	--

II. SZÖVEGES, KIFEJTENDŐ FELADATOK

Olvassa el figyelmesen!

A következő feladatok közül összesen **hármat** kell kidolgoznia.
Az alábbi szabályok alapján kell választania:

Kidolgozandó:

egy, az egyetemes történelemre vonatkozó feladat,
kettő, a magyar történelemre vonatkozó, egy rövid és egy hosszú,
különböző korszakokra vonatkozó feladat.

Tanulmányozza figyelmesen a feladatokat!

	Sorszám	Korszakok, témák	A feladat típusa
Egyetemes történelem	13.	Invesztitúraharc	rövid
	14.	Első ipari forradalom	rövid
Magyar történelem	15.	Tatárjárás következményei	rövid
	16.	Hunyadi Mátyás	hosszú
	17.	Dualizmus kori ipar	rövid
	18.	Kossuth programja	hosszú
	19.	Nagy Imre 1956-ban	rövid
	20.	Társadalom és életmód	hosszú

Segítségül megadjuk a helyesen kiválasztott feladatok sorszámainak lehetséges kombinációit.

Jelöljön meg egy oszlopot az alábbi táblázatból!

Karikázza be a választott oszlop betűjelét!

Feladattípus	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
rövid	13.	13.	13.	13.	13.	13.	14.	14.	14.	14.	14.	14.
rövid	15.	15.	17.	17.	19.	19.	15.	15.	17.	17.	19.	19.
hosszú	18.	20.	16.	20.	16.	18.	18.	20.	16.	20.	16.	18.

Csak a szabályok szerint kiválasztott feladatok értékelhetők! A feladatok után az értékelési szempontok szerepelnek, az elért pontszámokat a javító tanár állapítja meg.

A feladatok közül **csak a választott hármat dolgozza ki**, a többit hagyja üresen!

A feladatok kidolgozása előtt tanulmányozza a 2. oldalon található útmutatót!

A válaszok elkészítése során fogalmazvány (piszkozat) készíthető!

13. A feladat a középkori egyház történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Magyarázza meg a forrás és ismeretei segítségével az investitúraharc jelentőségét! Ne eseménytörténetet írjon!

„Én, Henrik, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császára, az Isten, a szent római egyház és Callixtus pápa úr iránti szeretetből, valamint lelkem üdvéért, Isten és Isten szent apostolai: Péter és Pál, valamint a szent katolikus egyház javára minden gyűrűvel és pásztorbottal történő investitúráról lemondok, és megengedem, hogy országom vagy birodalmam minden egyházában kánoni választás és szabad felszentelés legyen [...]

Én Callixtus püspök, Isten szolgáinak szolgálója, neked, kedves fiunknak, Henriknek, Isten kegyelméből a rómaiak felséges császáranak megengedem, hogy a [...] megválasztott pedig a regálékat [a királyi felségjog alapján szedett jövedelmeket] a jogar által tőled kapja meg, és amivel ezzel kapcsolatban jog szerint tartozik, teljesítse.” (A worms-i konkordátum)

investitúra: egyházi méltóságba való beiktatás

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

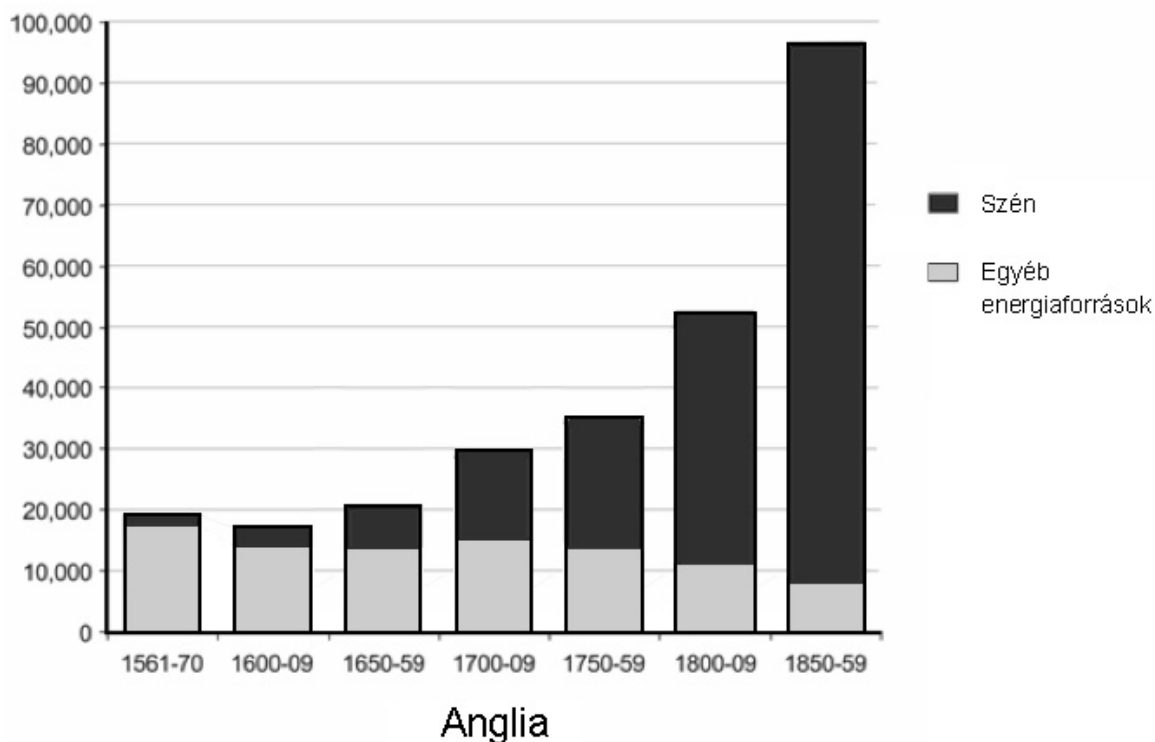
.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
Osztószám 2		
Vizsgapont	12	

14. A feladat az ipari forradalomhoz kapcsolódik. (rövid)

Igazolja a forrás és ismeretei segítségével, hogy a vasútépítés az első ipari forradalom húzóágazata volt!

Az egy főre eső becsült évi energiafogyasztás megoszlása Angliában (megajoule)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

15. A feladat a középkori Magyarország történelméhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a forrás és ismeretei segítségével a tatárjárás utáni újjáépítés demográfiai és etnikai következményeit!

Használja a középiskolai történelmi atlaszt!

„A királyok kiválóságára tartozik [...], hogy dicsőségük a nép sokaságától bőségesebben gyarapodik. Innen van, hogy akarjuk, jelen levelünk tartalmánál fogva mindenki számára ismertté váljék, hogy mi [...] vendégeinknek, és mindenkinek, aki ahhoz tartozik ilyen szabadságot engedélyeztünk és rendeltünk: egy-egy telek után évenként három pondust tartozzanak fizetni. [...]” (IV. Béla oklevele, 1264)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

16. A feladat Hunyadi Mátyás uralkodásával kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Hunyadi Mátyásnak a királyi hatalom megerősítése érdekében tett intézkedéseit! Válaszában a kormányzás megváltozott módjára, valamint a pénzügyek és a hadsereg jellemzőire osszpontosítson!
A külpolitikáról nem kell írnia.

„A király a maga urává válván, kezdte magát függetleníteni a főurak útmutatásaitól, amelyekre korábban rászorult; a másoké helyett a saját fejét és akaratát követte; ha azok néha erőszakosabban győzködték, beléjük fojtotta a szót; meg akarta mutatni, hogy mindent egymaga csinál. Azok meg úgy vélekedtek, hogy tekintélyük emiatt jócskán megcsappan.” (Antonio Bonfini)

Az uralkodói jövedelmek és a népesség változása Magyarországon a XIV–XV. században (becsült adatok)		
Időszak	Jövedelem (forint/év)	Népesség (millió fő)
Luxemburgi Zsigmond korában	200 000	2,5–3,5
Hunyadi Mátyás korában (a rendkívüli hadiadó egyszeri beszedése esetén)	500 000	3,5–4,5
Hunyadi Mátyás korában (a rendkívüli hadiadó kétszeri beszedése esetén)	750 000	

„A katonaság nálunk három rendre oszlik. Ezek közül az első rendet a nehéz lovasok képezik; ezek minden negyed évre 15 aranyat kívánnak, minden ló után, és másképp nem jönnek ide. A másik rend a könnyű lovasság, kiket huszároknak nevezünk; ezek negyed évenként 10 forintot akarnak minden ló után, és másképp nem jönnek ide. A harmadik rendet a gyalogság képezi, és pedig különféle osztályokban megkülönböztetve. Ezek közül ugyanis némelyek könnyű gyalogosok, mások nehéz fegyverzetűek és ismét mások pajzsosok. [...]. Vannak ezen kívül puskások, kik tudnak a fegyverekkel és pisztolyokkal bánni [...].” (Mátyás levele apósának, Ferdinánd nápolyi királynak)

[illegible]

.....

.....

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

17. A feladat a dualizmus kori Magyarország gazdaságával kapcsolatos. (rövid)

Magyarázza meg a forrás és ismeretei segítségével, miért növekedhetett jelentősen az ipari termelés a dualizmus korában! Válaszában világítson rá azokra a fontosabb változásokra, amelyek megteremtették az ipari fejlődés feltételeit! Térjen ki röviden a kérdés általános gazdaságtörténeti hátterére is!

„1. § Állami kedvezményekben részesíttetnek:

1. A technika jelen fejlődése szerint berendezett azon gyárak, a melyek Magyarországon eddig elő nem állított cikkekét készítenek.

2. A technika jelen fejlődése szerint berendezett következő, már létező, vagy ezentúl felállítandó gyárak, és pedig:

a) azon gyárak, a melyekben sárga rézáruk, sárga rézpléh, cink, cinkpléh, drót, drótszeg, fémkeverékből való áruk, zománczott vasedények, szerszámgépek, munkagépek, gőzgépek és gőzkazánok, [...]

b) a rizshántoló malmok; a mezőgazdaság kiegészítő részét képező szeszgyárak; selyemfonó-, szövő- és festőgyárak; gyapjúfonó-, szövő- gyárak. [...]

2. § Az 1. §-ban említett gyáraknak [...] a következő állami kedvezmények adatnak:

1. Fölmentetnek 1895. év végéig a keresetadó alól, illetőleg a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok adója alól, valamint az ezen adók után járó községi pótlék, s ipar és kereskedelmi kamarai illetékek alól; végre az általános jövedelmi pótlék alól.” (Részlet az 1881. évi XLIV. törvénycikkből)

.....

.....

.....

.....

This image shows a full page of white paper with horizontal dashed lines, typical of primary school handwriting practice paper. The lines are evenly spaced and run across the entire width of the page. There are no margins, text, or other markings present.

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

18. A feladat a reformkori Magyarország történetével kapcsolatos. (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Kossuth Lajos programját! Válaszában térjen ki Kossuthnak a reformellenzéken belül játszott szerepére és Széchenyivel folytatott vitájára is!

„Ahol egy részben [...] privilegiumok léteznek, – minthogy a privilegium kiváltság a törvény alól – ott a más részen szolgaság, és megszorítás találtatik. [...] Szabad legyen [...] kérdenem: elfogultság nélkül állíthatnók-e a 19-dik században, hogy azon alkotványon; mely 10 milliónyi nép közül csak hatszáz ezeret nevez nemzetnek, [...] ezen alkotványon [...] módosítani nem kell?” (Kossuth írása, 1833)

„Azt akarjuk, hogy a magyar hazában ne egy holt idegen, nekik [a szlovákoknak] úgy mint nekünk holt és idegen, hanem a magyar – mely Magyarhonban nekünk nemzeti és anyai, nekik [a szlovákoknak] pedig nem anyai bár, de nem is idegen, ha ők honunk, alkotmányunk s törvényeink jóvoltában nem idegenek – azt akarjuk, hogy a kormányzás és közigazgatás nyelve a magyar legyen.” (Kossuth cikke a *Pesti Hírlapban*, 1841)

(Kossuth beszéde a Végegylet ülésén, 1846)

[illegible]

.....

.....

.....

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

19. A feladat az 1956-os magyar forradalom és szabadságharc történetéhez kapcsolódik. (rövid)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével Nagy Imre politikai szerepét az 1956-os forradalom és szabadságharc idején! Válaszában a források összehasonlításával világítsa rá a Nagy Imre politikájában bekövetkezett fordulatra!

„Magyarország dolgozó népe! Az elmúlt napok során hazánk tragikus eseményeket élt át. Kiszámú ellenforradalmár felbujtó népköztársaságunk rendje ellen fegyveres támadást indított, amelyet Budapest dolgozóinak egy része az ország helyzete felett érzett elkeseredése következtében támogatott. Ezt az elkeseredést okozták a múlt súlyos politikai és gazdasági hibái, amelyek helyrehozását az ország helyzete és a nép általános óhaja feltétlenül megkövetelte. [...] A rend helyreállta után rövidesen összeül az Országgyűlés. Ezen az országgyűlésen mindenre kiterjedő és megalapozott reformprogramot fogok benyújtani [...]” (Nagy Imre rádióbeszéde, 1956. október 25.)

„A kormány elítéli azokat a nézeteket, amelyek szerint a jelenlegi hatalmas népmozgalom ellenforradalom volna. [...] Ezt a nagy megmozdulást az elmúlt történelmi korszak súlyos bűnei robbantották ki. [...] E harcok közepette megszületett a demokratikus nemzeti egység, függetlenség és szocializmus kormánya, amely a népakarat igazi kifejezőjévé fog válni. Ez a kormány szilárd elhatározása.” (Nagy Imre rádióbeszéde, 1956. október 28.)

.....

.....

.....

.....

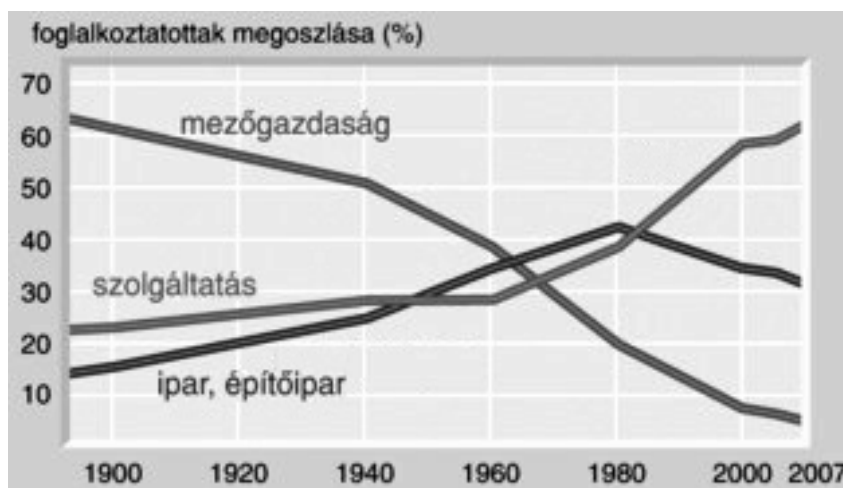
.....

[illegible]

Szempontok	Elérhető	Elért
	pont	
Feladatmegértés	4	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	4	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	6	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	2	
Összpontszám	24	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	12	

20. A feladat a két világháború közti Magyarország társadalmi viszonyaihoz kapcsolódik (hosszú)

Mutassa be a források és ismeretei segítségével a két világháború közti magyar társadalom és életmód általános jellemzőit! Válaszában térjen ki az állandóságra és a változásokra a korábbi korszakokhoz képest, ezen belül a nők helyzetére is! Az egyes társadalmi rétegeket nem kell jellemeznie!

Somogyvár község, 1930

Pécs, 1930

„Először is behívta az ebédlőbe. Felügyelete mellett leszedette vele a déli asztalt. Tanította-oktatta, hogy vigye ki a tányérokat, hogy mosogasson, hogy rakja el a késeket, villákat a pohárszékbe.

Este vacsorára terített. Megint az asztalra rakták a tányérokat, késeket, villákat, melyeket délután leszedtek. Egy fehér cipót tettek oda, mert ők már fehér cipót ettek. Miután a hálóban együtt megágyaztak, Vizyné átnyújtott neki egy szegetlen kukoricakenyeret.

- Ez a maga kenyere, s itt a vacsorája is – egy darab sajt volt. – És ez a ciha – egy vöröscsíkos vánkoshéjat nyomott kezébe. – Húzza majd át a párnáját. Vacsorázzék, aztán lefekhet.

Elbocsátotta.

- Kezét csókolom.

- Hagyja - szólt Vizyné, de a lány ismét megcsókolta a kezét."

(Részlet Kosztolányi Dezső Édes Anna című regényéből)

[illegible]

This image shows a full page of white paper with horizontal dotted lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a guide for handwriting practice. There are no margins, text, or other markings on the page.

Szempontok	Elérhető	Elért
	Pont	
Feladatmegértés	8	
Tájékozódás térben és időben	4	
Szaknyelv alkalmazása	4	
Források használata	8	
Eseményeket alakító tényezők feltárása	10	
Megszerkesztettség, nyelvhelyesség	8	
Összpontszám	42	
	Osztószám 2	
Vizsgapont	21	

		maximális pontszám	elért pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok	1. Ókori kultúra	3	
	2. Középkori városok	4	
	3. Károly Róbert reformjai	4	
	4. XIV. Lajos uralkodása	4	
	5. Magyarország XVII. századi kultúrája	4	
	6. Politikai eszmék a XIX. században	4	
	7. Az 1848/49-es szabadságharc	4	
	8. Bolsevik diktatúra	4	
	9. Holokauszt Magyarországon	4	
	10. Magyarországi rendszerváltás	3	
	11. Közép-európai rendszerváltás	4	
	12. Helyi önkormányzatok	3	
	Összesen	45	
	I. Elért pontszám egész számra kerekítve		
II. Szöveges kifejtendő feladatok	13. Invesztitúraharc	12	
	14. Első ipari forradalom	12	
	15. Tatárjárás következményei	12	
	16. Hunyadi Mátyás	21	
	17. Dualizmus kori ipar	12	
	18. Kossuth programja	21	
	19. Nagy Imre 1956-ban	12	
	20. Társadalom és életmód	21	
	Összesen	45	
	II. Elért pontszám egész számra kerekítve		
I. + II. Az írásbeli vizsgarész pontszáma		90	

javító tanár

Dátum:

	elért pontszám egész számra kerekítve	programba beírt egész pontszám
I. Egyszerű, rövid feladatok		
II. Szöveges kifejtendő feladatok		

javító tanár

jegyző

Dátum:

Dátum: